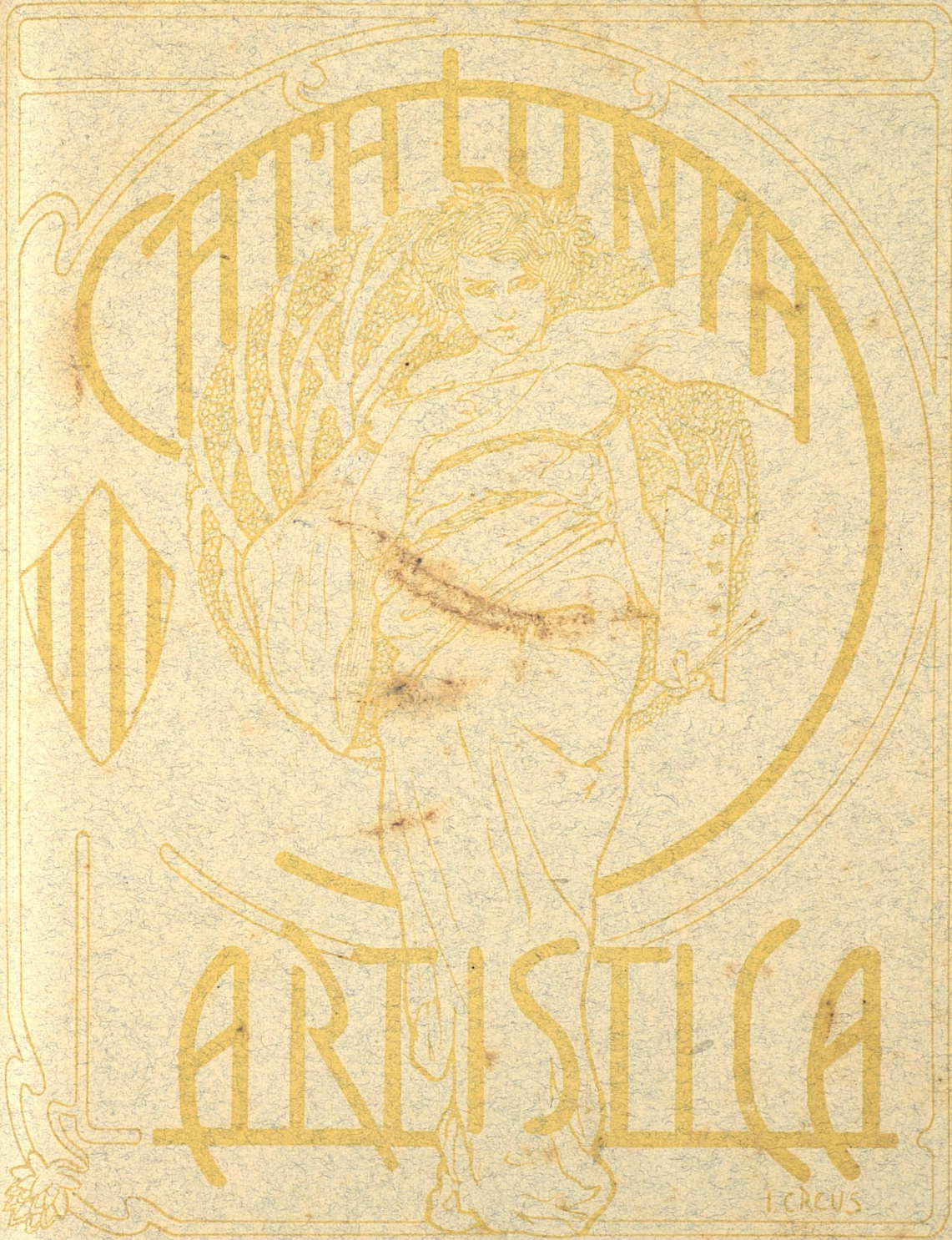

Any IV. - Núm. 136

Barcelona 22 Janer 1903

Preu: 15 céntims

Catalunya Artística

REVISTA ILUSTRADA DE LITERATURA Y ARTS ∞ SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
S. Pau, 8 pral. - Teléfono 1836

DIRECTOR: J. AYNÉ RABELL

GRAN TEATRO DEL LICEU

EL BARITON DELFÍ MENOTTI

PER L'ART

Entench que pera parlar d'Art no es condició precisa serne pérít. Basta sentir, basta entussiasmarse: basta l'irresistible y expontáni impuls de parlarne, gosant al canbiar impresiões ab qui'l sápiça fruhir, y gosant també, en empenyarse á que'l fruheixi tothom, per més que aquesta lluyta sembli estéril.

L'Art es el resúm de lo hermós. L'Art fa l'ánima insaciable de Bellesa. L'Art fa el cor guardador d' impresiões que may s' esborran, y que, en las ánimas delicadas, fins arriuan á juntarse aquestas impresiões ab las de la vida íntima, y fan recordar las unas á las altrás. Jo he sentit dir á un amich meu:

—“Va ésser, recordo que poch després de tal ó qual Exposició.”

—“No recordo bé cuan se'n va anar. Lo que sé es que en l' altre correu li vaig enviar el libre d' en.... que acabava de sortir.”

Y es que l'Art es l' ahir, l' avuy y 'l demá del sentiment.

L'Art es la rialla mes clara de la Humanitat: lo llastimós es que, essent tan clara, siguiu petita la part d' Humanitat que la comprenqui.

L' home (descontém á 'n aquí als artistas) deuria, com ara, buscarse la vida en el comers, en els enginys dels avensos industrials, en lo que 's sentís atret; portar el pervindre al cervell per ell y pe'ls seus, quin amor li pujés del cor; però part de fora, al exterior del JO, aixís com es el centre del horitzó que 'l volta, ésser també el centre d' una anella d'Art. La claror dels horitzóns, al fitarlos, no es sempre la mateixa, y sempre es claror y sempre son horitzóns; que unas voltas la claror es d' aubada, hermosa y prometedora, y altrás de posta, no menos hermosa ni menos prometedora perque fá esperar la nova matinada en l' horitzó de llevant.

Aixís també l'Art que trobaria l' home á son entorn, y li arribaria al cor, sempre seria palpitant y no sempre en el mateix aspecte. A vegadas serían els colors de la paleta, armoniosa y genialment arrencats; altrés la magnificencia de las concepcions dels esculptors que las extenen sobre 'l bloch de marbre fins que'l fan obehir á sas mans nirviosas, altrés las onadas de música que 's gronxan suaument ó revolucionan l'ambient; altrés la bellesa y 'ls detalls psicológichs de la prosa en la novela ó en el

drama, y altres en la cadencia rítmica ó en las estrofas épicas de la poesia.

Perque l'Art es Bellesa y ahont se troba la Bellesa hi ha l'Art.

Trobo que hi ha una equivocació, á vegadas, en el moment y en la forma de parlar d' una obra.

Per exemple: me venen tres cassos á la memoria. Las *Impresions y Recorts* d' en Lluís Via, *El sots feréstechs* d' en Casellas y *Dramas rurals* d' en Víctor Catalá.

A la sortida, respectivament dels tres llibres citats, alguns crítichs y molta part de públich, *descubriren, se'ls hi va revelar, va mostrarse* en Via com un notable escriptor, fi, correcte, ab una facilitat d' abarcar diferents assumptos en sos treballs. En Casellas, artisticament real, castís, depurat en la prosa. Y en Víctor Catalá magnífich, gran, ficantse fins á las profunditats del dolor mateix y en els replechs de la vida.

Y, en Via, havia publicat molts de sos articles en *La Renaixensa*; en Casellas s' havia mostrat de sempre escriptor de fibra, y quasi tots *Els sots feréstechs* els insertá abans *La Veu de Catalunya*; y en Víctor Catalá feu sa vera y gloriosa aparició en las páginas de *Juventut*, en quin periódich y també quelcom en *La Renaixensa* havia adelantat més de la meytat dels *Dramas rurals*.

Es potser que per ésser autor se necessita publicar una colecció de treballs?

Per ésser poeta se necessita presentar un tomo ó be ésser premiat en els Certamens?

Perque lo mateix que als prosistas indicats els hi ha passat á molts poetes, entre ells l' Iglesias, en sas *Ofrenas*.

Es una obligació del crítich y quasi una obligació dels *amateurs* enterarse dels treballs que contenen las Revistas y criticarlas si teneu quelcom d' extraordinari; no es necessari que l'Art ens el donguin; hi ha que buscarlo, que aixís se troba més saborós.

Es precis admirar als mestres y estimular al jovent, y, sobre tot, enlayrar als que se 'ns presentan ab forsa extraordinaria.

Pera parlar d' un pintor no hi ha qu'esperar á que organisi una Exposició y que trobém sobre la taula de Redacció la invitació sortida de la impremta. Hi ha que parlarne cuan se'l troba, allí ahont se 'l trobi, en la pinzellada que palpiti; que tota la inspiració y tot l'Art de

cincuenta cuadros exposats, pot resumirse en un sol, y aquest cuadro, gran ó petit, al oli ó al *pastel*, pot véures en un aparador qual-sevol.

L'Art no s'ha d'anar á cercar maquinal y exclusivament á cá'n Parés, al "Círcol Artístich", á cá'n Rovira: l'Art s'ha de cercar arreu, arreu.

En una joya sisellada pot trobarshi un devassall d'inspiració, y un monument pot resultar fret en sa grandiositat. Donchs, convé bellugarse, grans y petits; convé sentir, y posar en contacte al públich en las cosas fruhibles.

Fer Art, fer Poesía, fer regeneració de sentiments.

A mi m'encén un gran entussiasme per l'Art, pero per l'Art sense vallas, ni excludivismes.

No m'agradan las *penyas* ni rés que tendeixi á semblar els *infusoris de la gota d'aygua*, que digué en Bartrina.

Cada hu que fassi Art; ó sentlo ó fomentantlo.

Els grans que hi posin sa forsa.

Els menuts també li portarém: es molt més petita, pero també 'ls menuts som molts. Sorollém al públich; fémló vibrar.

No hi busqué m'ay el descans en aquesta feyna, y del Art esdevindrà una gran florida que'ns embaumarà á tots.

R. SURIÑACH SENTIES

Janer 1903

En la mort del meu pare

No val el goig de que't degués la vida,
de véuret expirar l'immens dolor
ni tots els plêrs en que s'amara 'l cor
pagan el dany de tan crudel ferida;
ni la ventura vora teu fruhida
fou dolsa per lo amarch que ara es mon plor
ni pot rescabarme'l teu amor
del cop atuhidor de la punyida.
¡Ay, la mercé d'haverme tu engendrat
prou cara me la ven la teva mort!
y com avans al véuret afinat,
exclamo desfogant mon desconhort,
girant els ulls al cel hont has volat:
¡Oh, pare! ¿Per qué m'has abandonat?

MANEL FOLCH Y TORRES

Janer de 1903

Fragment (*)

I

Cuan jo era xich, la mare, que al cel sia, me feya anar els diumenges á ajudar missa á la parroquia y, per la Cuaresma, tots els dias á doctrina. Y á fé us dich que hi anava de gust, donchs mossén Pau era un sacerdot molt amable, y al eixir, me feya anar á casa seva á pendre xacolata ab ell. Després, me'n tornava á la sagristia ab l'escolá major, que 's deya senyor Joan, un vellet ab cara de Sant, que estimava molt á la canalleta, y, com ens donava llepolerías y 'ns amanyagava, es clar, sempre tenia prop d'ell una munió de nosaltres, en termes de que á la hora de la feyna, havia de dir:

—Veniu després, menuts, que 'l senyor recitor renyaría.

Y ¿vos penséu que 'ns n'anavam? ¡Cá! Lo que feyam, era posarnos quiets en un recó, y cuan ell havia enllestit, ens aplegavam al seu voltant com pollets prop de la lloca, y allí reya ab nosaltres y 'ns contava rondallas y devegadas cosas veras, com passatjes de la Sagrada Escriptura. las valentías de Samsó, la historia del rey David, l'heroisme de Judit, la bona ventura que tingué Tobias en ser company del Arcángel Sant Rafel y la historia de Joseph, emperó callant d'aquesta el pas de la copa, dihent no més que la mestressa li volia mal.

Nosaltres l'escoltavam ab un pam de boca oberta, y tanta fé teniam en ell, que, si algú altre, sentintnosho explicar, no ho creya, li responiam ofesos:

—El senyor Joan ho diu.

A tots ens estimava prou el bon home, però més assenyalamet á un companyó de la meva alsaria, que 's deya Quimet, y á n' á mi un xich més encara, de lo cual jo n'estava molt confoy. Devegadas, al vespre, els altres se n'anavan y ell ens feya pujar á la seva cambra, al demunt de la sagristia, darrera mateix de l'orga, lloch que per una finestra enrexada donava á la plasseta, gayrebé sempre solitaria. Allí sols hi havia un llitet de pots y banchs ab un Sant Crist y una piqueta á la capsalera, dos quadrets, l'un ab Santa Agna y l'altre ab Sant Joaquim, pintats en el vidre, una caixa gran de la velluria, quatre cadiras y, penjada

(*) D'una novela inédita.

MELANGIA.—Composició de E. Soler de las Casas

en la paret, una gábia ab una cadarnera. Així que entravam, l'aucell feya un xirrich, com saludant á son carceller que li deya:

—¡Ah, traydoreta! ¿Qué vols?

Y la bestioleta responía ab un altre xirrich.

Llavors ell treya una paperina de pinyons pelats, y n'hi donava un, dihentli:

—Vaja, que sinó, ja 't morirías.

¡Ah! No pensava á dir que tenía també una taula ab un armariet demunt, tot plé de llibres, y 'ns els deixava regirar y fins nos ne llegía 'ls trossos més bonichs; es á dir, á mi me'ls llegía, que 'l Quimet no hi tenía gust, y 's posava á jugar ab un gatet blanch y roig molt manyach,

que li deyam *Nano*. D' aquells llibres, n' hi havia en llatí; però 'ls més eran en catalá, uns xichs, altres més grossos, sermons, vidas de Sants, el *Fra Entelm*, *Lo venturós pelegrí*, y dos ne vaig veurer que 's deya: *Historia del esforçat cavaller Comte Partinoples*, l' un, y l' altre *Historia de Pierres de Provensa y la gentil Mígalona*, els quals, al agafarlos jo un día, me'ls vá pendrer de la má, dihent que eran faulas.

—¿Veus?—m'observava, després de llegir.— Aixó dona més gust que tanta y tanta cosa escrita en llengua forastera.

Y sobre aquest punt s'anava enfilant en lo qu' era abans y en lo que deuría ésser avuy Catalunya, de manera que més de quatre y més de sis predicadors que he sentit, podrián pagar ben bé alguna cosa d' explicar-se com ell. ¡Oh! era bon patrici 'l senyor Joan; que alguns que 's pensan serho molt, li trobarían massa.

Jo l' escoltava exaltantme per instants, y, á no ser per algun ronch del Quimet, que dormía com un soch ab el *Nano* á la falda, ni m'hauría recordat de menjar ni dormir.

Una cosa sempre m' havia donat que pensar respecte á n' aquell home: un cap de mort sech y blanch com si fos fet d' ivori que tenia demunt de la taula. El que servía pera posar dalt del túmul en alguns oficis de difunts, no ho era pas, donchs per aixó n' hi havia un de negrós, com si fos fumat, en un calaixó de la sagristía. Jo hauría volgut saber perquè tenia aquella calavera, però 'm vaig guardar de preguntar-li, donchs un día que me la mirava, coneixent ell la meva intenció d' agafarla, la desá depressa, va posarse seriós y no 'm digué paraula.

II

Anaren passant anys, vaig pendre l' ofici de casa; però, aixó si, cada día, fora cuan hi hagués massa feyna, jo havia d'anar á veurer al vellet, qui també semblava que m' anés posant més afecte d' un día al altre. Alguna vegada venia també el meu companyó Quimet, bon xicot á tot serho, y que, com vos he dit, era dels que més el senyor Joan s' estimava. Després, al comensar de ser home, pensí que podria morir-se la mare, y.... Res, la velina del davant de casa, la que ara es ma muller, m' agradava tant, que una vegada vaig dirli, y encara que ella no 'm torná resposta, se posá á riurer,

y ja estiguerem entesos. S'entenguereñ, també, els nostres pares, y desde llavors ens veyam cada vespre á casa d'ella, sens las vegadas que de casa estant ens tiravam ulladetas d' amagat perquè 'ls vehins no se 'n riguessen. Per xó jo no oblidava á mon vell amic: devegadas anava á véurel en havent sopat, devegadas en deixant á la promesa; però com mas visitas no duravan tant com en altre temps, ho degué oloar l' home, ó potser degueren dirli (que jo no gosí ferli saber, me 'n dava vergonya), lo cert es que al arribar me mirava de fit á fit ab una rialleta trista que volía dir alguna cosa, mes jo no la sabia endevinar.

Un día vaig anarhi trobantme d' un humor molt aixut, y, com succeheix en semblants cassos, enrahonava poch, perquè no sabia lo que dir, cuan ell va saltar dihent:

—Vaja, ja 's veu que estás enamorat, y per ella oblidas al senyor Joan.

—¡Com!—responguí tornantme roig.

—Vaja, home, ja 's coneix. Deu pensar la noya que m' estimas més que á n'ella, y no vol que vingas.

—¡Oh! no, no, senyor,—borbotegí.

Perque (cert com la claror del día) si algun cop feya tart, no més dihent «vinch de veure al senyor Joan», l' Agneta no 'm renyava.

—Bé, bé,—ell seguía—deixemho estar aixó. Fas bé, ben fet. Ella es bona noya; tu també has pujat ab bon cap... Deu vos fassa venturosos! més venturosos...!

Aquí 'l semblant se li contragué d' una manera trista, la veu se li nuá, y, sens poder reprimir-se, esclatava en un plor.

—¿Qu' es aixó? ¿Qué té?—vaig alsarme de la cadira y acostantme á n' ell tot alarmat.

—Rés, rés,—contestava procurant serenarse, mentres li rodolavan duas llágrimas cara avall.

—¡Oh! no. Díguim qué li passa. Ab tants anys com fá que 'l conéch, may l' havia vist plorar, sinó ara, parlant del meu prometatje.

—¿Que hi farém!—sospirá.—Es una recordansa trista, es un clau que duch clavat en mitj del cor, es la creu de ma vida.

Jo me 'l mirava com encantat, sens saber que dirli, y, després d' una xica pausa, vá seguir:

—Escolta, y sabrás lo que sols Deu y jo sabém; però no ho digas á ningú; ni á ta mare, ni á l' Agneta. ¿Ho sents?

—No tinga por, jo li prometo.

—A tu ja puch dirtho, ara qu' ets home; pero, sobre tot, mentres jo visca....

—Estiga descansat,—li vaig respondre.

Cuasi d'esma vaig contestarli, perquè aquell misteri me feya rumiar. ¿Qui sab—pensava jo —si aquest home cuan era jove va ferne alguna? Però aquella cara venerable no podia amagar un dolent. Mes tots els vells fan prou cara de bon home, essent així que alguns, tot semblant uns santirons, n' han fetas á l'alsaria d' un campanar. En fi, ab tals pensaments, jo estava allí com si 'm punxessen, puig aquell home, per mí fins llavors tan estimat, comen-sava á ferme escrúpol y fins por.

ANTONI CARETA Y VIDAL

Hivern

Al amich Carlos García

Els cimalls de las montanyas
s'han gornit avuy de neu:
béls hi escau tal vestimenta,
béls hi escau, á fé de Deu.

Ahir, verdas y floridas,
hi volavan els aucells;
avuy, blancas, hi devallan
els pastors ab llurs anyells.

Del romaní y farigola
no se'n flayran las olors;
dels ginestars que hi florían,
no s'oviran els colors.

Pe'ls marjals y las clotadas
s'arrauleixen els moixóns
y com plors eixíts de l'ánima
deixan sentír llurs cansóns.

La campana de l'hermita
mentres branda baix, baixet,
va dihent ab veu de ferro:
¡ha nevat, fá fret, fá fret!

Y pobiets y casladas
cad' un d' ells ben sol y vern
s'abrigan, porque no'ls matin
las crudels neus del Hivern.

JOSEPH M.ª MALLAFRÉ

Fermesa

La Guideta va de dol; la negror de son vestit fá un contrast hermosíssim ab la blancor de son rostre y el tó daurat de sos cabells, finíssims com filets de seda.

No té mare... Fhá un any que no 'n té; ha passat tot un any sense cap petó, sense cap carícia.... Mata las horas fent malbé tota mena de flors, y no perque no li agradin; las esfulla inconscienment.

Cada matí n' ompla 'l gerro blau de demunt del piano, y en arribant el vespre, no hi queda ni una trista viola; del pom de flors del gerro blau sols restan fullas escampadas dessobre de l' alfombra....

No mes surt de casa els diumenges per anar á missa, y encara molt dematí, puig sempre diu: que 'ls que hi van després de las nou «no veneran pas á Deu; son esclaus de la vanitat». Y té rahó.

No parla may ab ningú; viu ab una seva tía reganyosa y rutinaria; sols reb una visita cada dijous; la de l' Adela, l' amiga de colegi que més la estima, la única que sab sos secrets, que si bé no son gayres, revelan marcadament la bondat de son cor, els sentiments de son ánima pura, ja malalta als divuyt anys....

Cada día va entristintse més; son feble cos se sent més defallit cada día, no té may cap alegría, no l' aconsola may ningú; desfullant inconscienment las flors, desde derrera 'ls vidres fita sa mirada trista vers al passeig, veu las fullas dels arbres com se 'n van esgroguehidas; sent l' etern fresseig de carros y de tramvías y sols pot veurer un trosset, no mes que un trosset de cel, cuan sos ulls miran enlayre....

Com si fos miracle de Deu, fa tres días que en son rostre d' ángel s' hi ovira altre cop aquell color rosat de cuan era petiteta; els batéchs de son pit son més dolsos; en son cor apar que hi hagi refflorit la vida; sembla que la seva ánima hagi extés magestuosament sas alas blancas; tot' ella es un lliri de Maig que s' esbadella.... potser en el jardí de l' Amor....

L' Adela ja li ha conegut aquesta tarde bon punt ha entrat; la Guideta l' ha besada ab una fruhició inmensa, ab una alegría boja....

Extranyada d' aquest cambi tan radical, l' Adela li ha preguntat:

—¿Y donchs, quint sant es avuy qu' estás tan alegre?

—¿Quin sant es?—respón carinyosament la Guideta—vina, Adela, vina al meu cuarto y t' ho diré.—

Enrotllantse mutuament la cintura anaren á l' altre cap de pis.

La Guideta va obrir un calaix y del calaix vá treuren una carta petita —¿Veus?—digué á l' Adela.

—Ja sé de qui es.... es.... es ¿qué hi vá que t' ho endevino?—feu ab marcada intenció.

—Donchs sí, es de l' Albert.... ho endevinas.

—Quina alegría després de tant temps ¿vriat, Guideta?

—Tant temps!.... dos anys ¡y que son llarchs dos anys!....

—Bé, y que 't diu; ¿torna aviat?

—No m' ho diu aixó....—afegí tristament la Guideta.

—Y donchs?....

—Pró 'm diu un' altra cosa millor: tu ja sabs que desde que va marxar de Barcelona no 'ns havíam escrit ni una ratlla, puig jo, per saber ben bé del cert si el seu amor es veritable vaig prohibirli terminantment que m' escribís. Cuatre anys, qu' es el temps qu' ha d' estar fora, quatre anys de viurer tan allunyat y

sense saber noticias, ja bastan pera posar á prova la voluntat d' un home; si al tornar vé ab el mateix deliri d' obtenir á la dòna á qui ha promés amor, es que l' estimació es veritable; es que en son cor hi bull un amor sens límits, gran y sincer; á un home qu' aixó fassí mereix que se 'l correspongui de la mateixa manera. L' Albert no ha complert lo que vaig ordenarli, donchs com ja veus, m' ha escrit després de dos anys, mes no importa: dos anys d' ausencia ja bastan també pera oblidar y ell.... no m' ha oblidat pas. Me diu en la carta que m' estima igual, que més m' estimaria si possible fos estimar més, y.... jo ho créch, Adela, are si que ho créch. Mes lo millor de tot lo que 'm diu, lo que 'l fá acreedor de tota la meva ánima, son aquestas ratllas.... ¿veus?... «he sapigut per etzar la mort de la teva mare, á qui jo estimava per ser la teva mare. Reso cada vespre una oració per ella.... y reso per l' orfaneta.... qu' es la meva reyna. Perdónam si t' escrich, ja ho sé que 't desobeheixo....»—

Sa testa rossa va deixarse caurer sobre l'espalla de l' Adela; de sos ulls devallaren algunes llágrimas y un sospir fondo, molt fondo, va confondrers ab la remor monótona dels carros y tramvías que passavan pe 'l passeig....

Las dugas amigas se trasladaren altra volta al saló, enrahonant sempre del mateix; y es

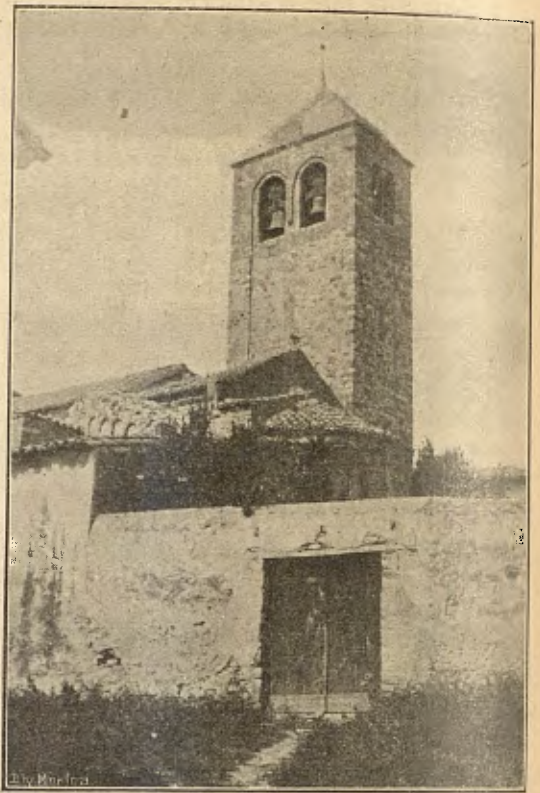

ELS SUPERSTICIOSOS.—Cuadro á en Ricard Urgell

ARQUITECTURA DEL SIGLE XI

Iglesia de Barbará del Vallés

Abside y torre de la mateixa

(Fot. de M. Pallarés)

que la Guideta hi gosava ab aquella conversa
 ¡Que trigaria á tornar l' Albert!... més, quan
 será aquí á la seva voreta, quan llurs mans s'
 estrenyerán fortament, quan Deu els haurá
 benehit ¡ab quin goig li obrirá la porta cada
 vespre al retornar ell de sos quefers! ¡quina
 abraçada més forta!...

Desd' aque.l dia la Guideta va anar revivint
 fantse com un plansó de roure al bes de la Primavera;
 ab l' esperança al cor deixá passar dos anys més,
 esperant el dia venturós dels desposoris. Ab l' ànima
 sadollada de poesia, rublerta d' un amor sens fi,
 que sols guardava pe 'l seu Albert, realisá sos
 somnis de color blau un dematí de Maig....

May més s' entretingué malmetent cap flor;
 deixava que 's marcissen poquet á poch desobre
 son pit ó que 's desfullessen soletas dintre
 del gerro blau.

J. M. CASTELLET Y PONT.

De viatge

La Ciutat á Carcassonna

(ROSSELLONÉS)

Primorosa *Ciutat* del antich Carcassonna
 Ets una joia d'art, ets la seua corona,
 Ets alló, somiat y tan anyoradís,
 Del bosch hont ha passat l'aucell refiladís.

De lluny, dins lo cel com puntèjes!
 De bo, sembla que petonèjes
 Las bromes, quan van se perdent
 Entre mitg del sol y del vent.

Passant per tos portals, pujades y torretes,
 Apar veurer per tot saïller las siluetes
 D'aquellos cavallers, que lluytavan, de cor,
 Per honrar á la Patria, la Fé y l'Amor;

També s'hi sent dolces cantades
 Ayres de planys y sérénades,
 Com un remor de pastorells,
 Dames, trobadors y donzells.

Perpinyá, Janer 1903

J. DELPONT

La creu del moliner

D'ensá d'aquellas plujas de Tardor,
que al moliner li va la feyna en dansa....

Avuy s'ha alsat abans de náixe'l día;
al primer cant del gall; posantse en feyna,
ha reventat el pit d'una resclosa,
y l'aygua, ha saltat lliure, benehintlo.

La mola, ha recobrat la nova vida,
al rebre'l fort petó del saltant d'aygua,
y'l moliner també ha recobrat forsas
pera emprendre'l trevall.

“Oh germá, escolta:
D'abans que en Or'ient el Sol s'aixequi,
fins á ser post... trevalla la jornada!
El repós, es escás, com cada día:
el repós, el mes just del necessari,
pera mantindre un cos en equilibri.—

Malhaurat moliner! .. Súa que súa,
molent el grá de l'espiga esgranada;
súa que súa, donant vida al monstre,
esmicolant el fruyt de la cullita!

No t'aturis, germá; no desfalleixis,
esfórsat, desbocant las ensacadas
del blat novell, cap á l'esquerpa mola;
cap á l'amiga, la que't dona ajuda
pe'l tros de pá, que't lliura
de la miséria, en mitj de l'abundància!”

El moliner, trevalla y també pensa:
Guayta'l blat com s'escola y s'esmicola,
y ab gaubansa, recorda las sembradas
del Estiu que s'ha fós; pensa en las altras
sembradas, d'anys passats, que verdejavan
sota l sol d'altres días,
y ha comprés la gran obra de la Terra.

Pensa més. Y de sopte, l'aclapara
el recort d'una anyada sens'espigas;
d'un any en que no bategá la Terra
per manca de sabó benefactora.
Pensa en aquella anyada d'infortuni,
en que'l terror, mostrava sa impotència;
en que'l molí, restava entre'l silenci,
sense blat y sens'aygua pera módrer.

Ja la sent, la tristesa d'aquells días!
ja hi pensa en el desitj de tot un Poble!
però, alashoras, Ell, trobá l'ajuda
de sa estimada filla
que li endolcía aquell estat de pena.

—“Pare estimat,—va dirli, consolantlo.—
No'ns espantém! Tením salut y forsa
pera'l trevall, y tots ens darém ànsia
pera guarir d'aquesta anyada estéril!”—

El pobre moliner, pensa en sa filla;
pensa en sa filla hermosa y complascenta
d' abans, que s'esforsava en ajudarlos,
pe'l bon reculliment de la familia.

Orla de Yance

Ara, no: ara, 'l dol es mes fatídich.
Pensa en l'any del present, en l'any de vida;
l'any en que ha bategat la mare Terra,
y en sa filla malalta.

Pensa en sa filla d'ara, aquella dòna
que's decandeix, plorant ab melangia...
El pobre home, s'oblida de la feyna
y ofega un plor de Pare.

En tant, la mola, fa son fet de monstre,
esmicolant el fruyt de la cullita...
Y'l contrist moliner, vullgas no vullgas,
torna á abrassar la feyna.

*

Ha arribat el mitj-día:
l'hora de reposar; l'hora esperada
per l'esperit del home
que's glorifica en el treball dels héroes.

El moliner, respira fortament y ab pena;
se passa'l puny pe'l front; després, l'abaixa
resoltament, frisós, y s'encamina
cap al bassal, pensant ab la resclosa
que ha d'aturá aquell monstre insaciable.

Mira l'aygua com salta y com avensa
pe'l reguerot, com serp esferahida,
y sentint tanta forsa sorollosa
aixeca'l cap ab acció de gracias.

Peró, aixís que s'adona de sa filla
que'l guayta, reclinada en la finestra
del Mas, mostrant sa cara anguniosa,
ja no pot mes: retorna á las quimeras,
baixa'l cap y s'abstreu escoltant l'aygua.

L'aygua, esclata ab un cant de nova Vida,
saltant per la resclosa reventada.

PLÀCIT VIDAL ROSICH

Círcol Artístich

Exposició de cartells artístichs, organizada
per en Lluís Flandriura

Ab la magnífica invitació que pera l'acte ha fet l'artista anglés Jhon Hassall —y que reproduhim en el número passat— várem assistir diumenge á la obertura de la Exposició.

Confesém que de dias ho esperavam ab curiositat, porque en el ram de cartells á vegadas s'hi troban veritables devassalls d'Art, y també porque teniam bonas novas del depurat gust artístich, expontánia fé y activitat del jove Plandiura.

Al entrar en la sala del Círcol, una rialla de colors us volta, y un bellugueig de figuras apar que us cridi.

Miréu á cualsevulga banda y ja, de lluny, se us mostra cada cartell atractívol. Allavors comenséu á mirarlos ab l'interés creixent de véurels tots, y ja podéu passarhi forsa estona al devant de cada un, que precisa tenir l'esperit ben poch entussiaista pera, després, no tornar á repassarlos.

Comensa l' Steinlen (qui durant tants anys, ens ha entussiasmat en el *Gil Blas*), mostrantse esgangaller á voltas, com en *La rue*, ab sos llampants tipos y mogudas escenas de París; ab la negrosa glopada de gent en *La feuille*; humá en l' esllanguiment d' *Ivette Guilbert* y dolorós ensemps que irónich, en *La traite des Blanches*.

Segueix l'inspirat y correctíssim Hohenstein, de qui ja coneixíam la reproducció d' alguns cartells—en la mida própia pera revistes—y fins dos ó tres d' originals que havíam vist á cá'n Parés. Sempre 'ns havia entussiasmat aquest artista que trevallava creyém que exclusivament per la casa Ricordi & C.º de Milán y de qui en Plandiura n'ha reunit las millors de sas produccions que, dit sigui de pas, tenen un elegantíssim sagell propi.

En la impossibilitat de parlar de cada un dels cartells, anotarém els que més ens entussiasman, aixís com hem fet ab els de l' Steinlen y farém ab els dels demés autors. Ressaltan, donchs, de Hohenstein, *Esposizione d' higiene*, magnífica obra d' Art, de justos y vibrants tochs anatómichs, que tanca un hermós cant á la feconditat de la vida. *Cordial campari*, dramátich epissodi de transparent esblaym de color. *Tosca y Germania* abdós de molta severitat. *Corriere della sera*, hermós efecte de llum en l' animació d' una nit ciutadana. *Iris*, d' agradable factura vaporosa. *Cintura Galliano*, en el que s'hi veu un home potent que desafia al mar revolt. *Monte-carlo*, finíssim en la figura del elegant cassador. Y l' petit calendari de la litografia *Doyen* de Torino, qu' es d' una penetrant poesia.

Els del anglés Jhon Hassall son, en sa major part, humorístichs. *The Babes in the Wood* es molt bonich. *Sunlicht* d' una execució originalíssima; lo mateix que *Colman's mustard*.

N' hi ten un que produheix profunda impresió dramática. Me refereixo al *The Only Way*. El dolor seré y la bellesa viril de la figura al costat de la guillotina, es de molta intensitat.

En els cartells del italiá Capiello s'hi veu la influencia de la vida *parisienne*, y fins potser quelcom del estil de Steinlen. De ben estimables se'n hi troban exposats. *Colin*, bonich estudi en la cara de las figuras y molta garbositat en el dibuix. *Vins authentiques*, *Grands chais du Médoc*, hermosament humorístich. *Absinthe*, notable en la expressió de la cara del home. *Novità per signora*, també estimable.

A seguit dels treballs d' en Capiello, atrau la dolsa originalitat d' ambient y d' execució d' Henry Cassiers.

Fins ara, dels citats, son els de Cassiers els que menys condicions tenen de cartells. Fins se n'hi troban alguns sense cap mena d' anunci, lo que fa creure que son láminas soltas, y, que el coleccionista, no ha sapigut resistir ni la satisfacció de possehirios ni l' afany d' exposarlos. Y ha fet bé, porque son magníficament personals. *Voitures Germain* es una preciositat d' execució; l' admiració de la gent tranquila d' un

poètic grapat de cases, que contemplan un automòvil parat y als *chauffers* desfigurats per la vestimenta.

Uns mariners á bordo,—fitant un vapor que s'aproxima. Llurs posicions son real y fidelment sentidas y mostradas per un temperament tan artístich com poètic. No mes se veu en primer terme un tros de cuberta en el balanceig d'alta mar. (Aquesta obra no té anunci).

Cuatro homes de mar, completament d'esquena, descansant mandrosament en una barana de fusta, que miran un vapor que passa.

Devant d'aquesta obra—que ja havíam tingut ocasió d'admirar fa temps en un altre exemplar—s'hi frueix aquella mandra dolça que encomana la visió del mar: visió sempre igual y sempre diferenta, que planteja en el ser un problema que no deixa resoldre. Dona un desitj del més enllà, y, ab sa immensitat, la palpitació persistent de l'aygua y el cant de las onadas, adorn els sentits pera que no fassin creixe el desitj apuntat en l'ànima.

Y aixís, l'individu, que á vegadas resolt espontània ó científicament els problemas de la vida, raras voltes resolt en els seus interiors. Enteném qu'es per aixó aquesta atracció que produheix el mar: l'atracció de lo que encanta misteriosament.

Ab las obras de Cassiers queda tancada la Exposició de la sala del Circol Artístich. Manca encara parlar de la infinitat de cartells d'altres notabilíssims autors que decoran l'ample corredor que vá á la Biblioteca, y diferents departaments de la casa; ens en ocuparém en el número pròxim.

Una cosa no's pot oblidar, que parlant de cartells es un factor notable. Me refereixo á lo ben donats que resultan els colors y á la bondat del mateixos, honorant en gran manera á las casas editorials.

R. S. S.

PRINCIPAL

Pera demá divenires, está anunciada la inauguració d'una nova temporada á càrrech de la companyia Tubau-Palencia.

La inauguració tindrà lloch ab l'estreno del drama *Hedda Gabler* d'Ibsen y l'saynet *La vicaria*.

Ne parlarém en el número pròxim.

LICEU

Els *HUGONOTS*, de Meyerbeer

La primera nit en que tingué lloch la *reprise* d'

aquesta hermosa ópera dintre de la present temporada, no vá satisfer del tot al públich sobirà la interpretació que varen donarhi els artistes, uns per falta d'aptituds, altres per trobarse cohibits devant d'un auditori exigent que per lo que várem poguer observar de primer entuvi, estava disposat á *clavar la dent* al mes lleu descuyt ó *flaqueza* dels cantants.

Res hi valia que en la ópera meyerbiana hi prenguessin part artistes tan prestigiosos com la diva madame Darclée, el tenor Cossira y els baritons Menotti y Hernández, ni que aquestos cantessen ab tot el cuydado sos respectius papers de *Valentina*, *Raul*, *Saint-Bris* y *Nevers*.

Ni aixís; s'havía anat al Liceu ab l'intent de molestar y ab el propòsit premeditat de trobarho dolent tot; artista, partitura, orquesta y director y fins l'acert de la empresa en posar una ópera de las magníficas condicions de *Els Hugonots*.

De manera que reberen mostrars de desagrado els principals intérpretes, sobre tot el tenor Cossira y el bariton Menotti, aquell en el duo del quart acte, y l'últim en la escena de la conjura que 'l simpátich cantant detallava ab molt art mímich, si bé, ab poch recurs de veu; pero ja sab el públich que 'l senyor Menotti te mes recursos d'expressió que de gola, y no li havia de venir de nou en la nit aquella.

No obstant, si bé no van haverhi aplausos pera cap dels artistes, el públich imparcial devía d'istingir en son foro intern, fent excepcions durant la representació; y nosaltres que hem de jutjar sempre sens apassionament de cap mena, molt mes encara que 'l públich, hem de posar de relleu als cantants que ab mes bona voluntat, *amore* y aptituds ensopegaren alguns passatjes de la ópera meyerbiana: per exemple, madame Haricé Darclée va tenir moments felissos en el grandió duo del quart acte, aixís com en el mateix el tenor Cossira. Be es vritat que aquest distingit artista no lográ emitir ab forsa els aguts que tanta importancia y brillantor donan en el passatge indicat, pero, en cambi, en la corda mitja canta afluigranadament, y dona relleu á las escenas passionals y expressió al frasseig ab una mímica ben lloable.

El bariton Hernandez vá fer un *duch de Nevers* molt sever, tal com ha d'esser l'historich personatge, fagint d'afemeillaments que ab tanta propensió cauhen alguns artistes encarregats d'aquest paper, un bon xich desayrat, tant per la situació en que 's troba com per la part esquivada que te en la partitura. El senyor Hernandez va ferse remarcar en el tercer y quart actes, sobre tot en aquest, en la escena que precedeix á la famosa conjura, que va dir ab energia y accioná sense exageració, valguentli sa *labore*, sino l'entusiasme dels sistemáichs descontents, l'acceptació del pública imparcial.

Ja hem dit que 'l bariton Menotti que desempenya va el *Saint Bris*, paper que acostuma sempre á desempenyar un baix, no vá estar brillant de veu; en cambi feu trevall d'artista en la manera d'accionar.

El baix Rosatto va cantar el *Marcello* ab forsa justa y la senyoreta Garcia Rubio estigué molt notable en el paper de reyna. No aixís la senyoreta Giaconia fent el patje, al que no lográ donar el relleu necessari, tal vegada per trobarse un xich indisposta,

ESTUDIS, per E. Soler de las Casas

com aixís se va dir en la segona representació que sense protesta de ningú va resultar mes arrodonida.

*
**

Per' avuy está anunciat l'estreno de la ópera en un acte, *Giovanna di Napoli*, del compositor catalá en Joan Manén, quina partitura cantarà el reputadíssim Angelo Angioletti.

No cal dir que tractantse d' un compositor jove y,

sobre tot, un compositor de casa, ens alegrarém de que la ópera d' avuy sigui un triomf per l' artista catalá.— J. A.

ROMEA

EL MESTRE NOU

El divendres passat va tenir lloch l'estreno del drama en tres actes *El mestre nou*, original d' en J. Pous y Pagés.

Lo primer que se'ns acut, al ocuparnos d'aquesta obra, es dir al senyor Pous y Pagés que s'ha equivocat. Y no es que'l drama siga dolent ni molt menys, no es que no fós del nostre agrado; es que creyém que'l senyor Pous posseheix condicions pera fer obras millors. En *El mestre nou* s'hi veu la má d'un autor hábil; pró després d'aixó no hi sabém veurer res més.

El senyor Pous s'ha enamorat d'un assumpto, bonich si's vol, pró que per traslladarlo á la escena y sostenirlo sense decaurer, es bon xich difícil. Creyém que'l veritable drama comensa allá ahont el fá acabar l'autor; lo que se suposa ha de succehir al acabar el darrer acte, alló es el drama. Aixó, qu'es la equivocació del senyor Pous, fá que durant el transcurs de l'obra siga tan insignificant l'interés del espectador.

El primer acte de *El mestre nou*, es sense cap dubte, el millor del drama; es un cuadro endevinat d'exposició, arrodonit y ben fet; las figuras s'hi mohuen ab naturalitat y l'ambient tot del acte es per demés simpátich.

Mes ben poch dura aquesta agradable impresió, puig en el segon acte l'obra cau pera no tornarse á aixecar fins á las derrerases escenas del acte següent. Hi ha una escena en aquest que produheix, no obstant, molt bon efecte; ens referím al parlament de *Lluís* (el mestre) ab el senyor *Rector*; en cambi la relació de *Lluís* ab la filla del cacich es mes propi d'un saynet dolent que d'un drama sério.

El tercer, sens' estar á l'altura del primer, s'escolta ab mes gust y sobretot es de forsa mes interés que'l anterior. L'escena en que en *Lluís* proposa á sos enemichs la pau y armonía en bé del poble, es lo millor del drama. No'ns vá satisfer tant el final, puig no es lògich ni molt menys la mort del mestre; á nostre manera de veurer, ens fá l'efecte d'un crim vulgar; no's comprén que en *Miqueló* deixi cadavre á'n en *Lluís* d'un tret de revolver dintre de la casa d'una tercera persona; podia esperar una altre ocasió y en un altre lloch. En cambi es molt natural la revelació de la filla del cacich en contra tots els reunits, fins de son propi pare, tenint en compte la diferencia de sentiments.

Las figuras, quasi totas ben apuntadas en el primer acte, arriban al final de l'obra desballestadas; l'única que se sosté es la d'en *Lluís*. Está molt ben pensat el cambi d'en *Guilla*, passantse á la part contraria perque li ofereixen diners; aixís mateix es una altra figura simpática la del cassador de guineus.

El llenguatge no té rés qu'envejar á las millors obras del Teatro Catalá. Llástima que algunas escenas sigan tan reduhidas.

En resúm: *El mestre nou* es una obra literaria moderna molt estimable, pero... no es un drama.

La presentació escénica sigué forsa descuydada en el primer acte.

En Borrás, la Delhom y en Virgili interpretaren sos papers respectius ab regular discreció; no obstant, tota la execució se ressentí de falta d'ensaigs.

El senyor Pous y Pagés sigué cridat al palco escénich al final de tots els actes.—C. y P.

NOVETATS

No n'hi ha prou de que un escriptor digui que *vol fer un drama* y l'entregui á una companyia cualsevol pera que 'l tregui á la llum de las *candilejas*; no n'hi ha prou d'aixó pera creurers autor dramátich. Es precís estudiar el secret de sapiguer montar un armassó, de fixarse en tipos y caràcters y de donar importancia á una cosa capitalíssima: á la combinació d'escenas y desenrotllo de l'acció en l'obra que 's pensa escriure.

Dihém aixó pera que 'n prenga patró el senyor Bergé, autor d'un drama en tres actes, estrenat dilluns d'aquesta setmana en el teatro de Novetats, ab el títol de *La espiga negra*.

Y 'ns dol que l'obra vagi anar tan malament com vá anar, ja que 's tracta d'un autor jove de casa y del nostre Teatro, pero per mes que'ns pesi hem de dirho. *La espiga negra* no 's recomana ni per sa tendéncia (símbol sense aguant), ni per el previ estudi dels caràcters de sos personatjes, ni per la falla ignoscentona del argument. Hi ha no mes, y de tart en tart, alguna guspira de bon tino y de mes tart encara algún tros dialogat ab trassa.

No obstant, el novell autor va rebre aplausos, pero pe'l bé que li volém hem de aconsellarli que no 'n fasse paga d'aquells aplausos amistosos. Mes li hauría valgut una xiulada y que l'obra l'endemá s'haugués discutit perque tot lo que 's discuteix acostuma á tenir quelcom recomanable.

Desitjém que'l senyor Bergé vagi per un'altra, ab mes fortuna, y aixó podrá lograrho fixantse forsa en els defectes de l'obra estrenada.—J

Bibliografía

Llibres y periódichs rebuts en aquesta Redacció

NOTES Y CLAMS.—*Poesías de B. SAGRERA, ab un prólech de CLAUDI MAS Y JORNET.*

De trenta-set composicions poéticas consta el petit volúm que acaba de publicar nostre company en B. Sagra, totas ellas escayentas y sugestivas per algun que altre pensament que las avalora.

El fet de tractarse d'un autor de casa ens priva d'exténdrens en emetre judici de la nova obreta que creyém será ben rebuda, més, en la impossibilitat de parlarne ab l'elogi que forsosament ho fariam, n'extreurem unas cuantas composicions, triadas á ull, pera que nostres llegidors pugan jutjar, per ellas, del cayent del llibre.

FOCH INTÉNS

Encén el foch que'm va consumint l'ánima,
encénlo forsa més;
fins que m'abrusi y 'l cervell m'arbori,
encar no es prou encés.

Sofrî es el meu destí, y 'l teu jòh vida!
gosá ab el sofriment.

Y ¡quin goig més inténs me proporcionas,
amor indiferent!

Jo hi sento pler, en mas tristesas fondas.

¡Oh, el meu ideal gris!

Y 'l sofrir que jo tinch t' ompla de joya,
y ets el monstre felís.

Si'l meu destí es sofrir ¿qué'm fá, cremarme
y morir poch á poch?

Vaig naixer papalló, y mas febles alas
abrusaré en ton foch!

CAMINANT

El camí es llarch, fatigós;
pro camina ferm, avansa,
enfora'l pit, coratjós:
la lluyta no tém n'l cansa,
y en els seus ulls de colós
brilla pura l'esperansa.

Amunt, amunt sempre, ardit;
ara pe'ls erials camina
en la foscor de la nit...
enllá's pérd... claror albina
després li inonda l'esperit.

Va endevant: ab fé sencera
l'ideal sublim no's perd:
vital oasis espera
al caminant del desert.

INVENCIBLE

¿Per qué t'he vist, avuy, altra vegada?

¿Per qué al véurem somriu?

¿Per qué fitas en mi tota ta ullada?

¿Que vols dirme? ¿Que'm dius?

¿M'invocas el temps mort en que glatirem
dins d'un somni, abrassats?

¿Te burlas d' aquells jorns en que vivirem,
l'un per l'altre, enganyats?

¿Vols ser l'estorb posat á 'n els meus passos
per ferme caure á fons,
fréstech butxí, que lligas ab abrassos
y matas á petons?

Tirá aguerrit, segur de la victoria,
sempre'm surts al camí:
á l'indómit vencent, tocas la gloria;
véncer sols es ton fí.

¡Bah, donchs! Lluytém, ja que'l Destí ho ordena
y, invencible, m' atraus:

val mes lluytar que durne la cadena
dels teus tristos esclaus.

Notes i clams, que forma un tomet d' unas 80 planas esmeradament imprés, se ven al preu d'una pesseta l' exemplar.

Avans d' acabar hem de dir que 'l prólech que hi ha escrit el conegut escriptor en Mas y Jornet es ben enoratjador pera 'l novell autor del llibre, sobressortitshi conceptes molt enlayrats. Está escrit ab la galanura d' estil que distingeix al prologuista.

LA AGENCIA D' EN PEP CURRILLO.—*Saynet en un acte y en prosa, original de R. RAMON Y VIDALES.*

Aquesta aixerida producció cómica va estrenarse en el Teatro Catalá de Romea la nit del 28 de Novembre del any passat, obtinguent un éxit franch y me rescut, del que tota la premsa va ocupar-se ab elogi.

Cada exemplar val una pesseta.

També hem rebut un apléch de trevalls en prosa que ab el títul de *Clichés* ha publicat D. Ferrán de Querol, de Tarragona; de quin llibre ens n'ocuparém en un altre número.

ARXIVER

Nostre folleti

Ab el present número repartím el pléch onzé de la primera edició del llibre

POM DE CANSONS

original del genial poeta catalá

Apeles Mestres.

En dit llibre, una vegada terminat

REGALAREM

un magnífich **retrato del autor**, publicant á continuació las **cobertas en rústega** tiradas á duas tintas, quin dibuix es degut al mateix APELES MESTRES.

També els que vulgan tenir el tomo encuadernat luxosament, podrán passar á fer el cambi dels folletins, en bon estat, mitjansant un preu reduhidíssim.

La Facultat de Lletres de Berna ha acordat celebrar anyalment uns Jochs Florals en els que s'hi admetrán composicions escrites en francés y, probablement, en catalá.

Sembla que formarà part del primer Consistori el literat gallego D. Joseph M.ª de Pereda.

La popular casa Maucci de aquesta capital edita un' obra que forsosament ha de resultar apreciada tant pe'ls homes de ciencia interessats en coneixer tot lo que's refereix á investigacions físiques y descubriments geogràfichs, com pe'ls aficionats á sensacionals aventuras y explicacions curiosas.

Aquesta obra, escrita per l'infatigable explorador S. A. R. el Duch dels Abruzzos, porta per titol *La Estrella Polar en el Mar Artico* y s' anirà publicant per quaderns.

Teníam preparat el text pe'l número que, conforme havíam dit, dediquém al Dr. Quirno Costa, vis-president de la República Argentina, pero á causa del temps plujós li ha sigut impossible al gravador confeccionar els molts clixés que havían de exhornar dit número que donarém en la próxima setmana.

Pe'l Mars vinent en el Palau de Bellas Arts s'hi celebrarà un gran festival en commemoració del aniversari de la mort del malaguanyat músich-poeta en Joseph Anselm Clavé.

La cantitat que's recaudi 's destinarà integra al monument que deu aixecarse al immortal cantor del *Canigó*, mossén Cinto Verdaguier.

Hem rebut l' almanach que pera 'l present any 1903 ha publicat la casa de litografia, impremta y llibres ratllats de R. Molero (Baix de S. Pere, 15).

Aquest almanach es molt vistós, avalorantlo una ben feta alegoria á várias tintas, deguda al artista A. Femenia.

Ahir á las duas de la tarde morí en aquesta ciutat el jove actor del Teatro Catalá Antoni Manso.

Al distingit artista comensava ara á somriureli 'l pervindre, puig ab el poch temps que feya que treballava en l'escenari de nostre teatro regional ja s'havía conquistat un bon nom y feya concebir falagueras esperansas pera mes endevant.

Havía estrenat várias obras dels primers autors catalans y en cada una d'ellas en Manso hi trobava el seu tipo: diguintho sino els que'l vegeren en *La filla del mar*, d'en Guimerá, en *La gent de vidre*, d'en Rovira y Serra y dintre del género de comedia petita en *Els amichs portan fatichs*, de nostre Director.

D. E. P. el malaguanyat actor que á la flor de sos anys baixa al sepulcre.

Preguéu á nostres apreciats subscriptors y corresponents administratius que's fixin en l'avis que inserím en la darrera plana del present número.

Segueix malalt de cuydado el notable actor catalá l' Iscle Soler, quina millora desitjém de tot cor.

La Secció Artística del "Centro de Lectura" de Reus ens ha remés la convocatoria del CONCURS NACIONAL DE FOTOGRAFÍAS que celebrarà en el mes de Mars d'enguany.

Dit *Concurs* se dividirà en dos grupos:

1.er NACIONAL pera tots els aficionats y professionals espanyols ó residents á Espanya, ó bé que, residint al estranger acreditin la nacionalitat espanyola, y

2.^{on} LOCAL pera tots els aficionats de Reus, ab exclusió dels professionals.

Pera 'l GRUPO NACIONAL se fixan els següents TEMES:

1.er Figura y Composició.

2.^{on} Pahisatje. Marina, Monuments, etc.

3.er Assumpto humorístich.

4.^{rt} Diapositives pera projeccions.

5.^{nt} Verascops y esterescops.

6.^è Ampliacions.

Pera 'l GRUPO LOCAL no 's senyala tema, essent aquest de lliure elecció dels concursants quins deurán per xó subjectarse á la reproducció de cualsevulga vista, monument, edifici, pahisatje, grupo, tipo, escena, etc. de Reus ó de sos voltants, ajustantse en lo demés á las bases generals del Concurs que sentím no poguer publicar senceras, aixís com tampoch la llista de premis, per falta d' espay.

No obstant. los que desitjin concórrer á dit Concurs, que promet ser important, y vulgan enterarse detalladament de tot, poden passar per aquesta Redacció y se 'ls facilitarán las Bases.

Fins el día 31 de Mars vinent poden dirigirse las fotografias baix plech tancat á la Secretaria de la Secció Artística del "Centro de Lectura" de Reus.

De retorn d'una *tournee* artística per las repúblicas del Centro d'América ha arribat á Barcelona, sa ciutat nadiua, la notable tiple d'òpera senyoreta Avelina Carrera, quina vé satisfeta dels triomfs conquistats en aquellas terras hont ha captivat ab sa preciosa veu á tots els públichs.

Doném nostra mes coral benvinguda á la simpática artista catalana

AVIS

Aquells de nostres llegidors que desitjin encuadernar el volúm de CATALUNYA ARTÍSTICA corresponent al finit any 1902, poden passar per aquesta Administració, carrer de Sant Pau, 8, pral., y mitjansant el preu de 2 PESSETAS se 'ls hi farà encuadernar ab luxosas tapas.

Y que graciosos s'han tornat els simpátichs noys que redactan certa revisteta de Girona! Vés, nosaltres els creyam seriosos, entenimentats, desde que'ls

seus *papás* els deixan fumar y els donan la clau de la escala, y ara ens resultan, de cop y volta,—y consti que ho sentim per llurs families,—uns xicots entremaliats, uns jutglars literaris capassos de fernos riurer... com ja ho han lograt.

Donchs ¿que no saben lo que van fer? Buscarnos cinch peus al gat, com se sol dir, *criticantnos* (ells que no poden tirar la primera pedra porque'l *bon gust* els hi rebotria entre cap y coll) unas poesías que varem publicar en els dos números de fi d' any; pero ab una mala sombra esveradora, tant es aixís que varem temer per la salut d'aquets angels de Deu.

Tinguerem sort de no llegir á son degut temps l' article (?) que'ns adressan (¡quin honor!), porque alashoras si que hauriam passat un disgust dels que no 's paheixen... pero la cosa ja era vella cuan ens ne varem adonar, y, per lo tant, havia perdut tota la sugetió, la frescor y la forsa. Es clar, com que no llegim totas las *llaunas* mes ó menys *sebelludes* que apareixen, ens ne vá fer adonar un amich nostre y llegirem molt mandrosament y tot fenthi broma la *filípica* del periodiquet gironí.

Ben arranjats estariam, estimadíssimas criaturas, si haguessem de llegir totas las carrinclonerías que corren per la nostra terra!—ens deyam sempre—pero ara hem cambiat de parer respecte á vostés: ens mancavan pallassos que'ns fessen riurer, y ja 'ls havém trobat. Ara llegirém ab molta fruhició las patotxadas dels simpátichs jutglars als que preguém de no desuydarse may d' enviarnos els números en els que las insertin.

Redimonxi, en aquestos temps de trifulgas, cuan se troban noys que fan riurer es cosa de ben aprofitar. Per l'amor de Deu no'ns estronquin la rialla senyors *literats* de carquinyol!

En la sessió que celebrá dissapte la Societat Barcelonina d' Amichs de la Instrucció se nomená una comissió formada pe'ls senyors don Joseph Crusat y Planas, don Francisco Flos y Calcat y don Manel Montaner y Gimeno, pera que s' encarregui de publicar els treballs que 's llegiren en la vetllada necrológica que l' esmentada Societat dedicá á la memoria de son benvolgut soci honorari el gran cantor de nostra estimada terra, Mossén Jacinto Verdager.

El concert organísat per l' *Orfeo Catalá* en obsequi dels socis protectors tindrà lloch diumenge vinent en el teatro de Novetats.

En aqueix concert s' estrenarán las composicions *Adeste fideles*, cant gregoriá; *Tu es Petrus*, de Victoria; *Pe 'l juny la fals al puny*, de Clavé; *El noy de la mare*, d' en Nicolau; *Primaveral*, d' en Borrás de Palau y *El fill del rey*, d' en Pujol.

En la iglesia del Real Monastir de Santa Clara, d' aquesta ciutat, s' hi celebraren ahir, día 21, els funerals en sufragi del ánima del que fou en vida don Lluís Folch y Brossa, pare de nostres benvolguts amichs els coneguts escriptors en Manel y en Joseph M.ª Folch y Torres.

El temple vá véurers concorregut en extrém, lo que vá provar las simpatías ab que conta la familia Folch á la que referém nostre mes sentit condol.

Durant l' ofici de difunts, la Capella de música del Oratori de Sant Felip Neri que dirigeix el mestre Millet, executá el *Requiem* á veus solas, de Victoria, produhint entre la severitat del temple un efecte còrenedor.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

AVÍS IMPORTANT

Aquesta Administració fa avinent á tots els senyors suscriptors y corresponsals del CATALUNYA ARTÍSTICA, que en lo successiu s' abstinjan d' abonar á l' antiga Empresa del periódich l' import de suscripció corrent, ja que desde mitjans del mes passat de Desembre la publicació corre á cárrech exclusiu de la EMPRESA NOVA, quina, segons escriptura, no 's fá solidaria de cap dels compromisos contrets, anteriors al 15 del esmentat Desembre de 1902.

(Administració: Carrer de Sant Pau, 8, pral.—Teléfon núm. 1836).

ANIS DEL MONO

es l'únich Anís que obté 'ls primers premis en totas las EXPOSICIONS UNIVERSALS y que s' exporta á tots els pahissos del mon.

VICÉNS BOSCH ☉ ☉ ☉ BADALONA

Dipósit, Banys Nous, 15 - BARCELONA